

Asia: VN/31908/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi (sairaalat)

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit leikkaustoimintaa koskevista muutosehdotuksista (terveydenhuoltolaki 45 §)

-

Kommentit kiireellisen hoidon tarpeen arviota ja kiirevastaanottotoimintaa koskevista säännösehdoista (terveydenhuoltolain 50 §:n 1 ja 2 momentti)

-

Kommentit monierikoisalaisen ympärivuorokautisen päivystyksen keskittämistä koskevista säännösehdoista (terveydenhuoltolain 50 §:n 3-5 momentit ja voimaansäilyttämislain 59 §:n kumoaminen)

-

Kommentit ympärivuorokautista perusterveydenhuollon tai akuuttilääketieteen päivystystä koskevista sääntelyehdoista (terveydenhuoltolain 51 §:n 6 momentti)

-

Mahdolliset muut hallituksen esitystä koskevat kommentit

Salon kaupungin lausunto

Salon kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi (sairaalat).

TYKS Salon sairaala on toinen Varsinais-Suomen alueella toimivista sairaaloista, joissa on olemassa oleva ympärivuorokautinen päivystys.

TYKS Salon sairaalan ja kantasairaalan välinen työnjako on vuosien ajan jatkuneen rakennemuutoksen tulosta ja siten se pitää ennen kaikkea nähdä osana TYKS:iä, eikä erillisenä sairaalana. Vielä ennen hyvinvointialueiden muodostumista yhteinen näkemys on ollut pitää yllä laajan palvelutason sairaalatoimintoja myös Salossa.

TYKS Salon sairaala toimii noin 60 000 asukkaan väestöpohjalle, josta on enimmillään noin 100 kilometriä matkaa kantasairaalaan. Muilla hyvinvointialueilla väestö on suhteellisesti enemmän keskittynyt keskuskaupunkeihin ja niiden välittömään ympäristöön. Tällä on nähdäksemme olennainen vaikutus sairaalapalveluiden sijoitteluun. Tämä on paitsi huoltovarmuuskysymys myös tarpeellinen tilojen ja resurssien riittävyden näkökulmasta. Salon seutukunta on pinta-alaltaan laaja ja etäisyydet ovat pitkät. Alueella on saaristoa ja suuria sisävesialueet haastavat palveluiden saavutettavuutta ja lisäävät matka-aikoja.

Samaan aikaan, kun ollaan lakkauttamassa toimipisteitä, tiedetään suurten kaupunkien päivystysten ongelmat. Salon kaupunki esittää huolensa päivystysten keskittämisen aiheuttamasta lisäpaineesta Turun päivystykselle, joka jo valmiiksi on ruuhkainen ja kuormittunut, eikä asiakkaille riitä asianmukaisia tiloja.

Saamamme tiedon mukaan, kaupunki haluaa huomauttaa, että hallituksen esityksessä sivulla 81 olevat Salon sairaalan päivystyspotilaita kuvaava luku 24 potilasta/ vuorokausi on pelkästään erikoissairaanhoidon potilaita koskeva luku. Muiden sairaaloiden osalta on ilmeisesti ollut käytössä myös kiirevastaanottojen kontaktit. Salon sairaalan päivystyksessä toimii myös perusterveydenhuollon kiirevastaanotto virka-ajan ulkopuolella. Vuonna 2023 erikoissairaanhoidonpotilaita oli keskimäärin 25 /vrk ja perusterveydenhuollonpotilaita 33/vrk (käynnit). Kaiken kaikkiaan perusterveydenhuollon potilaskontakteja oli keskimäärin 47/vrk. Siten kontakteja Salon sairaalan päivystyksessä on vuorokaudessa keskimäärin 72.

Ministeriön valmistelussa todetaan, että päivystykseen hakeudutaan tällä hetkellä sellaisten syiden vuoksi, joihin riittäisi normaalina vastaanottoaikana tapahtuva perustason terveydenhuolto. Käytännössä ongelma on, että perustason palveluita ei ole saatavilla riittävästi, jotta päivystyksen painetta saataisiin vähennettyä. Hyvinvointialueisiin kohdistuvat talouspaineet näyttävät kohdentuvan palveluverkkojen supistamiseen ja perustason palveluiden heikentymiseen, mikä lisää painetta päivystykseen. Tehtävissä ratkaisuisissa tulisi keskittyä perustason palveluiden turvaamiseen ja niiden riittävään resurssointiin.

Salon kaupunki korostaa, että palveluverkkoa ja palveluiden sisältöä koskevan päätösvallan tulee olla hyvinvointialueiden käsissä. Lainsäädännöllä ei tule sitoa alueiden toimivaltaa. Lakiesitys on lisäksi yhdenvertaisuuden kannalta ongelmallinen, kun HUS-alue on jälleen saamassa muista alueista poikkeavan itsenäisen päätösvallan. Vaikka hallituksen lakiesitys tällaisenaan koskeekin ympärivuorokautisen päivystyksen rajaamista, ovat sen seuraukset todennäköisesti laajemmat. Salon osalta kirurginen toiminta muuttuu marginaaliseksi ja sisätautienkin vuodeosasto muuntunee

perusterveydenhuollon vuodeosastoksi, jossa ei enää anneta erikoistason hoitoa, vaikka lakiesitys vielä toki konservatiivisen hoidon osalta jättääkin päätöksen alueille.

Lakiesityksen linjaus on merkittävä myös lääkäreiden erikoistumisen näkökulmasta, sillä Salossa on pitkät perinteet koulutussairaalaana ja väylänä lääkäreiden erikoistumiseen. Pelkona on, että erikoistumismahdollisuuksien väheneminen johtaa työvoiman siirtymiseen muille hyvinvointialueille. Salossa koulutetaan edelleen myös sairaanhoitajia Turun AMK:n toimipisteessä. On selvää, että sairaalan supistuminen johtaa myös hoitajakoulutuksen houkuttelevuuteen, kun harjoitteluja ei enää voisi nykyajassa Salossa suorittaa. Hoitajakoulutus tarvitsee myös erikoistason harjoittelupaikkoja, joita tulisi elinvoimankin näkökulmasta olla tarjolla myös suurimpien kasvukeskusten ulkopuolella.

Lakiesityksen taustalla on myös tarve turvata työvoiman saatavuutta terveydenhuollossa. Kun vastaavia keskittämispäätöksiä on aiemmin tehty, on havaittu, että työvoimaa siirtyy palvelun mukana vain osittain. Tämä on uhkana myös päivystyksen lakkauttamisessa, eikä työvoimatilanteen paranemisesta voida näin ollen olla varmoja. On todennäköistä, että osa työvoimasta siirtyy toisten työnantajien palvelukseen. Työpaikkojen määrä ja koulutusmahdollisuudet Salon seudulla ovat merkittäviä alueen elinvoiman kannalta. Lakiesityksellä on negatiivinen vaikutus sekä suoraan sairaalatoimintojen supistumisen kannalta että välillisesti muuhun työllisyys- ja koulutuskehitykseen.

On myös ennakoitavissa, että yöpäivystyksen lakkaaminen tulee kuormittamaan ensihoitoa merkittävästi nykyistä enemmän. Ensihoidon ja ambulanssikuljetusten lisäksi myös muut kuljetuskustannukset tulevat mitä todennäköisimmin lisääntymään välimatkojen kasvaessa. Tämä tulee laskemaan ennustettua kustannussäästöä merkittävästi.

Kommentit muista säädösmuutosehdotuksista

-

Kommentit esityksen vaikutusarvioista

-

Tiivistelmä annettavan lausunnon sisällöstä

-

Kommentit sosiaalipäivystästä koskevasta erillisestä muistiosta

-

Karnisto-Toivonen Saija
Salon kaupunki - Kaupunginhallitus